

**CESTUJÚCE
BÁBKY**

**ZA PRÍBEHMI
KOŠICKÉHO KRAJA
A ZAKARPATSKA**

O PROJEKTE

Cestujúce bábký je názov projektu Košického samosprávneho kraja, ktorý získal podporu v rámci výzvy Nórskeho finančného mechanizmu na spoluprácu s Ukrajinou.

Zámerom projektu je zlepšenie cezhraničného toku informácií o prihraničných regiónoch Ukrajiny a Slovenska (Zakarpatská oblasť a Košický samosprávny kraj) prostredníctvom prezentácie spoločného kultúrneho dedičstva inovatívnou formou, zameranou prioritne na deti. Oba regióny majú značný, no zatiaľ nedostatočne využitý potenciál na rozvoj cestovného ruchu. Jednou z príčin je aj málo informácií o atraktivitách oboch regiónov, jednak u ich obyvateľov ako aj za hranicami regiónu. Partnermi projektu sú okrem KSK zo slovenskej strany Bábkové divadlo v Košiciach a Krajská organizácia cestovného ruchu Košický kraj, na ukrajinskej strane Zakarpatské akademické oblastné bábkové divadlo BAVKA a ASEZ - Asociácia študentov - ekonómov Zakarpattia. V projekte bolo spracovaných 10 bábkových inscenácií (5 na slovenské a 5 na ukrajinské motívy) na základe reálnych historických udalostí alebo legend. Úlohou projektu je prostredníctvom

príbehov vzbudiť záujem detí a ich rodinných príslušníkov o regionálne dejiny, hravou formou budovať lokálpatriotizmus a zvýšiť informovanosť o atraktivitách v turistických destináciách oboch regiónov. Inscenácia Divotvorný balón, ktorá je výstupom projektu a vznikla spojením všetkých 10 príbehov, obohatí repertoár oboch bábkových divadiel.

Cieľom nášho minisprievodcu je predstaviť destinácie, ktoré sa stali súčasťou projektu Cestujúce bábký. Príbeh, ktorý je spracovaný inscenáciou, si tak návštevníci môžu zasadiť do reálneho prostredia. Okrem toho tu samozrejme nájdete tipy na zaujímavé atrakcie a pamiatky, čo môže vašej návšteve dodať nečakaný rozmer. V ruinách hradov, v starých stromoch, či krivolakých uličkách sa skrývajú tisíce ďalších príbehov. Možno aj vďaka tomuto sprievodcovi poodhrniete závoj tajomstiev a objavíte netušené svety. A z miest spojených s projektom Cestujúce bábký sa budete vracieť plní nových zážitkov.

Želáme vám na vašich cestách veľa nezabudnuteľných dobrodružstiev a silných emócií.

JUDr. Lenka Vargová Jurková
výkonná riaditeľka KOČR Košický kraj

SRDCE AKO ZVON

Povešť o krásnej zvonárovej dcére vychádza z historického faktu, že v roku 1556 mestská zvonica vyhorela a jej zvon sa roztavil. Po zvonárovi Urbanovi, ktorý zahynul, keď ohlasoval mestu ničivý oheň, zostala vdova a dcéra Bella. Do krásnej, milej, ale chudobnej dievčiny bol zamilovaný nielen mestský blázon Glokenšpíl, ale aj kapitán Kligelo. Bellino srdce však patrilo inému,

lúbila chudobného tovariša Tintina. Glokenšpíl všetkým prezradil, čo v tieni veže vypočul. Že kapitánestskej posádky Klingelo sa spojil s tureckým špehom, aby vydal mesto nepriateľom. Dozvedel sa to statočný Tintino a rozhodol sa osud mesta vziať do vlastných rúk. Podarilo sa mu poraziť zradcu i tureckého zveda. Nakoniec z lásky k Belle vyhlásil, že sa stane aj zvonolejárom. A práve on odlial nový zvon.

KOŠICE na križovatke dejín a osudov

Druhé najväčšie mesto Slovenska sa rozprestiera v údolí rieky Hornád. Vzniklo z trhovej osady slovanského pôvodu. 7. mája 1369 kráľ Ľudovít I. Veľký udelil mestu Košice erbovú listinu, ktorá je prvou doloženou donačnou listinou, ktorou sa udeľuje erb mestu v Európe. 18. storočie bolo v Uhorsku v znamení protihabsburských povstaniach a tie nepriaznivo zasiahli aj do života Košíc. Vojská Štefana Bocskaya, Gabriela Bethlena, Juraja I. Rákócziho, Imricha Tököliho a Františka II. Rákócziho bezohľadne vykorisťovali mesto, ochromili obchod a ničili hospodárstvo. Po vyhnaní Turkov a stavovských povstaniach bolo mesto hospodársky zruinované a obyvateľstvo zdecimované následnou morovou epidémiou. Po revolučných rokoch 1848 a 1849 sa spoločenská aktivita mesta preniesla do hospodárskej sféry a vznikali nové továrne. Koniec 1. svetovej vojny znamenal aj koniec Rakúsko-Uhorska a vznik 1. československej republiky,

do ktorej sa začlenili aj Košice. Mníchovskou dohodou v septembri 1938 však začal rozklad Československej republiky. Košice dočasne zabralo horthyovské Maďarsko a stali sa súčasťou tzv. Veľkého Maďarska. 19. januára 1945 ráno ešte za tmy, vstúpili do mesta jednotky Červenej armády. Počas oslobodzovania územia Slovenska a Čiech sa stali Košice hlavným mestom Československa a dočasné sídlo tu mala slovenská vláda aj slovenská národná rada a prezident mal sídlo v Jakabovom paláci. 5. apríla 1945 bol v Župnom dome v Košiciach vyhlásený Košický vládný program. Prevratom v roku 1948 nastúpil socializmus a i keď prinášal mnoho negatív, mestu sa darilo. Dnes sú Košice krajským mestom a významným univerzitným centrom s medzinárodným letiskom. Dôležitý je najmä hutnícky priemysel, no postupne sa stávajú centrom v oblasti informačných a telekomunikačných technológií.

Kultúrne a historické pamiatky

Dóm svätej Alžbety

Začal sa stavať v roku 1378 a výstavba trvala zhruba do roku 1520. V roku 2016 bola dokončená jeho takmer 20 rokov trvajúca rekonštrukcia.

 +421 55 622 15 55, +421 918 690 546
www.dom.rimkat.sk

Kaplnka svätého Michala

Gotická stavba na južnej strane Dómu sv. Alžbety, pôvodne cintorínska kaplnka.

 +421 55 622 15 55
www.dom.rimkat.sk

Urbanova veža

Postavená ako gotická zvonica Dómu sv. Alžbety. Pri požiari v roku 1556 vyhorela veža aj Dóm a ich zvony sa roztavili. Z nich bol zliaty nový zvon Urban vážiaci 5 ton, ktorý bol zničený po ďalšom požiari v roku 1966. Bol však znovu poskladaný z úlomkov a od roku 1989 je vystavený pred vežou.

Košický hrad

Je príkladom nedostavaného hradu z 13. storočia. Jeho ruiny sa nachádzajú uprostred lesoparku na vrchu Hradová. V súčasnosti sa tu nachádza Areál Košického hradu s návštevníckym centrom.

 +421 949 869 861

Prírodné zaujímavosti

Herliansky gejzír

Vzácný studený gejzír v starom kúpeľnom areáli v obci Herľany. Je svetovou raritou. Vytvorený bol v 19. storočí umelým vrtom, pričom došlo k prevrtaniu artézskeho horizontu podzemnej vody. Erupcia je každých 32 - 36 hodín a trvá 20 - 25 minút. Stĺp vody dosahuje výšku 15 - 20 metrov.

 www.herlany.ocu.sk

Park Anička s prameňom minerálnej vody

Rekreačná zóna mesta Košice. Je tu detský areál a lodenica na brehu rieky Hornád. Minerálny siričitý prameň bol objavený už v roku 1863. Vyteká z potrubia v altánku.

Turistické atrakcie

Východoslovenské múzeum

Spravuje vyše pol milióna predmetov, výber z ktorých predstavuje v stálych tematických expozíciách. Otvorené je každý deň okrem pondelka.

 www.vsmuseum.sk

Slovenské technické múzeum v Košiciach

Jeho súčasťou je planetárium a múzeum letectva, ktoré sídli v areáli Letiska Košice. Otvorené je v pracovných dňoch okrem pondelka. Múzeum letectva je prístupné v období od 1. apríla do 15. novembra.

 www.stm-ke.sk

Kunsthalle / Hala umenia

Nedaleko centra mesta v blízkosti mestského parku stojí budova Kunsthalle. Polyfunkčný priestor je určený súčasnému umeniu a nemá na Slovensku obdobu.

 www.k13.sk

Botanická záhrada

V skleníkoch sú expozície tropickej a subtropickej vegetácie a dekoratívnej flóry. V exteriéri je Ekologická náučná plocha.

 www.upjs.sk

Zoologická záhrada

Rozlohou najväčšia na Slovensku. Návštevníci môžu obdivovať 232 druhov zvierat a živočíchov z 5 kontinentov. Uprostred záhrady je Dinopark s expozíciou modelov dinosaurov.

 www.zookosice.sk

Vyhliadková veža

Leží v mestskom lesoparku na Hradovej a poskytuje krásny výhľad do Košickej kotliny.

 www.meleskosice.sk

Detská železnica Košice

Vybudovaná v rokoch 1955 – 1956 ako Pionierska železnica. Trať má dĺžku 3,9 km a unikátny rozchod koľajníc 1000 mm.

 www.detskazeleznica.sk

Jahodná

Športovo-rekreačné stredisko s relax centrom, detským ihriskom, trampolínami a multifunkčným ihrisko v zime využívaným ako ľadová plocha. Lyžiari tu majú 3 zjazdové trate, 7 lyžiarskych vlekov a možnosť večerného lyžovania.

 www.jahodna.sk

Tradičné podujatia

Dni mesta

Sú spojené s trhom remesiel, historickým sprievodom, rytierskymi slávnosťami, charitatívnym behom cez centrum mesta a otvorením letnej turistickej sezóny. V máji si Košice takto pripomínajú udelenie erbovej listiny.

 www.kosice.sk

Gurmán Fest

Prezentácie najlepších košických reštaurácií, bohatý sprievodný program a šéfkuchári, barmani, baristi a someliéri z celého Slovenska predvádzajúci svoje umenie v jedinečných šou.

 www.visitkosice.eu

Imaginácie

Originálne vizuálne, multižánrové, plenérové predstavenie. Využíva rôzne priestory a ponúka divadelné predstavenia, akrobatov, svetelnú šou, žonglérov, tanec, ohne a cirkusovú atmosféru.

 www.staromestske-divadlo.sk

Biela noc

Prvá októbrová sobota zaplní ulice ľuďmi a umením a prinesie vizuálne inštalácie, koncerty, filmy, divadelné predstavenia, tanečné a pohybové performance.

 www.bielanoc.sk

Medzinárodný maratón mieru

Najstarší maratón v Európe. Dvojokruhová trať umožňuje organizátorom vo veľmi krátkom slede odštartovať viaceré kategórie.

 www.kosicemarathon.com

Kde sa najesť

Slávia – kaviareň, reštaurácia

Hlavná 63,

 +421 903 653 636

Staromestská piváreň

Hlavná 104,

 +421 902 257 925

Pizzeria Zvon

Zvonárska 4,

 +421 55 622 56 89

Camelot – dobová reštaurácia

Kováčska 19,

 +421 55 6854 039

Góvinda

Hlavná 117,

 +421 55 6220 626

Karczma Mlyn

Hlavná 86,

 +421 55 6220 547

Bamboo sushi

Hlavná 78,

 +421 55 622 58 95, +421 944 120 188

Irish Pub Diesel

Hlavná 92,

 +421 55 6222 186, +421 915 476 459

Med Malina

Hlavná 81,

 +421 55 6220 397

Kde sa ubytovať

Double Tree by Hilton

Hlavná 1,

 +421 55/325 11 00

Hotel Yasmin

Tyršovo nábrežia 1,

 +421 55 795 11 00, +421 907 305 497

Hotel Zlatý Dukát

Hlavná 16,

 +421 55 7279 333

TeleDom Hotel

Timonova 27,

 +421 55 3274 401

Hotel Gloria Palac

Bottova 1,

 +421 55 625 73 27

Hotel Centrum

Južná trieda 2/A,

 +421 55 6783 101

Penzión Grand

Kováčska 65–67,

 +421 55 633 75 46

POVEŠŤ O VEŽOVÝCH HODINÁCH

Boli to najpresnejšie hodiny v Uhorsku a pýcha Rožňavy, lebo podľa nich sa nastavoval presný čas všade. V meste sa chystala veľká svadba najkrajšieho rožňavského dievčata Betky so synom richtára. Obaja pochádzali z najbohatších rodín v meste. Jedného dňa sa Rožňavou rozniesol chýr, že Betka vrátila snúbencovi prsteň. Betka ho neľúbila a týmto zásnuby zrušila. To bol v 17. storočí obrovský škandál. Presne v ten istý deň zastavili sa na rožňavskej veži hodiny. To Rožňavčania považovali za zlé znamenie. Na nátlak urazeného snúbenca a širokej verejnosti, za túto opovážlivosť Betku postavili pred súd. V porote sedel aj mladý miestny notár Pavol Szontágh, syn nemeckého hodinárskeho majstra Martina, ktorý jediný poznal tajomstvo hodín. Betka zrušila zásnuby práve preto, že milovala Pavla. Súd vyniesol

tvrdý trest. Betka sa sedem rokov nesmie vydať. Hodinársky majster sľúbil mestskému magistrátu, že vežové hodiny opraví do blížiacej sa Veľkej noci. No kvôli synovi a jeho láske použil leš. Hodiny nastavil tak, že za 60 minút prešli celých 12 hodín. Pýcha mesta sa pokazila, už neukazovala správny čas. Rožňavčania sa zľakli, že ak sa roznesie chýr, že sa povestné rožňavské hodiny zbláznili a za hodinu sa ich malá ručička otočí 12-krát, stanú sa terčom posmechu celého Uhorska. Preto magistrát navrhol kompromis. Rozhodol, že sa dĺžka trestu vymeraného Betke bude rátať podľa terajšieho chodu hodín. No len pod podmienkou, že hodinársky majster ich po uplynutí trestu napraví, aby chodili presne ako predtým. A tak bola u Szontághovcov svadba ešte v ten rok a hodiny opäť ukazovali najsprávnejší čas.

ROŽŇAVA s láskou a presným časom

Centrum horného Gemera leží v údolí rieky Slaná. Vznikla v 13. storočí a zlaté, strieborné a medené bane pomohli mestu k rozkvetu. Ludovít I. ju povýšil na mesto a v roku 1410 sa spomína už ako slobodné kráľovské banské mesto. Významným bol v histórii mesta rok 1776, kedy kráľovná Mária Terézia založila rožňavské biskupstvo. Po revolučných rokoch 1848 - 1849 sa Rožňava menila z centra baníctva na mesto škôl a remesiel. Srdcom historického centra je štvorcové námestie, jediné tohto pôdorysu na Slovensku. V strede námestia

stojí renesančná strážna veža, postavená počas tureckých vojen. Zaujímavosťou sú slnečné hodiny a zamurovaná turecká delová guľa na južnej fasáde. Pred strážnou vežou si návštevník všimne secesný pomník Františky Andrássyovej – šľachtetnej patrónky chudobných. Na severnej strane námestia stojí majestátny biskupský palác a pred ním morový stĺp postavený v roku 1711 na pamiatku zažehnaní cholerovej epidémie. Dnes je Rožňava okresným mestom, sídlom úradov a škôl, ako aj centrom služieb turistického regiónu Slovenský kras.

Kultúrne a historické pamiatky

Strážna veža v Rožňave

Neskororenesančnú vežu postavili počas tureckej hrozby. V roku 1997 bola obnovená a sprístupnená ako vyhliadková. Vstupy na vežu sú v pracovných dňoch a v sobotu.

www.tikroznava.sk

Katedrálny Kostol Nanebovzatia Panny Márie – obraz Metercia

Kostol ukrýva unikátny tabulový obraz Svätej Anny Samotretej, známy ako Rožňavská Metercia. Ide o prvé sakrálné dielo, na ktorom sa v pozadí svätých objavujú svetské výjavy zo súdobého baníctva a hutníctva. Prehliadky so sprievodcom je možné dohodnúť na čísle **+421 58 788 11 83** alebo **+421 948 205 226**.

Evanjelický gotický kostol Štítnik

Gotická bazilika sa nachádza uprostred obce Štítnik. Vstup do kostola i fotografovanie v interiéri sú s poplatkami. Cenník s telefonickým kontaktom je umiestnený na dverách.

+421 (0)948/205 226

Kaštieľ Betliar

Je v ňom expozícia Slovenského národného múzea o živote a bytovej kultúre uhorskej šľachty v 18. a 19. storočí. Otvorené denne okrem pondelka.

www.snm.sk

Hrad Krásna Hôrka

Stojí nad obcou Krásnohorské Podhradie, na mieste pôvodnej pevnosti „lúpežných rytierov“ Bebekovcov. V marci 2012 zachvátil hrad obrovský ničivý požiar. Z dôvodu rekonštrukcie je hrad až do odvolania zatvorený.

www.snm.sk

Prírodné zaujímavosti

Ochtinská aragonitová jaskyňa

Je jednou z 3 sprístupnených jaskýň tohto druhu na svete a jedinou v Európe. Otvorená je od apríla do októbra.

www.ssj.sk

Gombasecká jaskyňa

Patrí medzi najmladšie slovenské jaskyne. Je známa výskytom dlhých a tenučkých dutých stalaktitových útvarov, tzv. sintrových bŕk. Otvorená je od apríla do augusta.

www.ssj.sk

Silická ľadnica

Najnižšie položená ľadová jaskyňa na svete, iba 503 metrov nad morom. Turistom je prístupná po zabezpečenej galérii.

Turistické atrakcie

Banické múzeum v Rožňave

Má expozíciu baníctva a hutníctva Gemera, prírody Slovenského Krasu a prilahlých oblastí, expozíciu historickú, ako aj Galériu s expozíciou výtvarného umenia. Je prístupné v pracovných dňoch, cez víkendy len pre vopred nahlásené skupiny.

www.banmuz.sk

Remeselnícky dom v Krásnohorskej Dlhej Lúke

Ponúka ukážky tradičných remesiel a raz ročne sa v jeho areáli koná Gemerský remeselnícky jarmok.

www.gomorikezmuvesek.sk

Tradičné podujatia

Tradičný rožňavský jarmok a Dni mesta Rožňava

V septembri ožije centrum mesta bohatým kultúrnym programom a zaplní sa stánkami s remeselníckymi výrobkami a krajoými špecialitami.

 www.roznava.sk

Pivné slávnosti

Kaltenecker Starfest je v posledný májový piatok a sobotu v areáli pivovaru Kaltenecker v Rožňave. Má najväčší sortiment pivných špeciálov.

 www.kaltenecker.sk

Kde sa najesť

Reštaurácia Tri ruže

Námestie baníkov 32, Rožňava,

 +421 58 734 49 54

Kaltenecker

Zakarpatská 28, Rožňava,

 +421 58 732 91 05

Reštaurácia Castello

Námestie baníkov 37/13, Rožňava,

 +421 905 26 25 21

Čierny orol

Námestie baníkov 17, Rožňava,

 +421 58 732 8186, +421 908 047 254

Reštaurácia Fontana

Šafárikova 505/17, Rožňava,

 +421 58 7331133

Hotel Kras

Šafárikova 52, Rožňava,

 +421 58 788 60 60

Penzión pri kaštieli

Kaštieľna 16, Betliar,

 +421 58 788 2002

Reštaurácia U Železného grófa

Rožňavská 635, Krásnohorské Podhradie,

 +421 58 732 99 80

Kde sa ubytovať

Čierny orol

Námestie baníkov 17, Rožňava

 +421 58 732 8186, +421 908 047 254

Hotel Kras

Šafárikova 52, Rožňava,

 +421 58 788 60 60

Boutique Hotel Empress

Košická 1093/1, Rožňava

 +421 58 732 98 29

Penzión pri kaštieli

Kaštieľna 16, Betliar,

 +421 58 788 2002

Penzión Baronka

Námestie J. Pavlíka 199, Betliar,

 +421 905 448 749

Hotel Hrádok

Ochtinská aragonitová jaskyňa,

 +421 58 486 01 10

Penzión Adriana

Krásnohorská Dlhá Lúka, č. d. 101,

 +421 58 7327393, +421 903 557 937

Penzión Žaneta

Tichá ul. 411, Krásnohorské Podhradie,

 +421 905 585 048

NEVESTA PRE DRAKA

Kedysi cez námestie v Medzeve pretekal potok a vytvoril tam veľký močiar. V močiaroch žil zlý drak, ktorý držal obyvateľov mesta v strachu – požíрал totiž mladé dievčatá a ženy. A práve v tom čase sa jednému medzevskému kováčovi začali záhadne strácať pracovné nástroje. Každú noc mu z hámra niečo zmizlo. Jeho verný tovariš sa jednu noc ukryl v hámri a vypátral, že zlodejmi sú škriatkovia slúžiaci drakovi. Drak sa totiž rozhodol oženiť a oni mu mali ukuť svadobné prstene. Za nevestu si vybral práve kováčovu dcéru Zuzku, ktorá však do oka padla aj tovarišovi. Ten začal vymýšľať, ako

by tejto svadbe zabránil. Pomohla mu vdova po obuvníkovi. Z roztopenej horúcej smoly vyformovala bábku dievčiny a obliekla ju do pestrého medzevského kroja. V noci ju postavili k močiaru. Drak sa nechal pestro odetou bábku obalamutiť. Nenásytno si pochutnal na bábke zo smoly, lebo veď aj svoju nevestu plánoval zožrať. Smola sa zmiešala s drakovým ohňom, z čoho vzbĺkol a zhorel. Ostal z neho len kopček popola. Oheň vysušil močiar a tak si mohli obyvatelia na suchej zemi postaviť domy. Na mieste močiara si postavili kostol, ktorý tam stojí dodnes.

MEDZEV v dračích stopách

Mesto leží na juhovýchodných svahoch Slovenského rudohoria. Založili ho nemeckí usadlíci v druhej polovici 13. storočia. Od jeho prvopočiatkov až po prvú polovicu dvadsiateho storočia bol obývaný ľuďmi nemeckého a flámskeho pôvodu, ľudovo nazývanými Mantáci. Tvorili časť kolonizátorov, z ktorých sa postupne vyvinula národnostná skupina karpatskí Nemci. Baníci, hutníci, remeselníci

i poľnohospodári, ktorí na pozvanie uhorského panovníka Bela IV. prišli na východ, sa usadili v krásnom, hornatom kraji. V tom čase sa tu ťažila medená ruda, neskôr železo. Dodnes sa tu hovorí mantáckym nárečím. Tradícia hámrov na spracovanie železa z okolitých hôr má 600 rokov a ešte v druhej polovici 19. storočia v Medzeve a okolí pracovala stovka takýchto zariadení. Centrum mesta je pamiatkovou zónou.

Kultúrne a historické pamiatky

Hámor v Šugovskej doline

Asi jediný zachovaný exemplár hámra v celej Európe, ktorý je schopný plnohodnotne pracovať. Prístupný od apríla do októbra. Návštevu treba objednať telefonicky, minimálne 3 dni vopred.

i +421 905 478 321, +421 905 586 934, +421 55 466 7637

Hámor STM v Medzeve

Pôvodne mestský hámor a školský hámor medzevských kováčov. Ide o živú technickú pamiatku, kde možno vidieť ojedinelú technológiu výroby náradia kovaním pomocou vodných kladív. Prístupný je od utorok do soboty.

i www.stm-ke.sk

Kostol Narodenia Panny Márie

Stojí na Mariánskom námestí v Medzeve. Pôvodne gotický kostolík, neskôr zbarokizovaný. Vstup je možný len do priestoru pod vežou. V prípade záujmu o prehliadku treba kontaktovať faru na telefónnom čísle +421 55/4663155.

Morový stĺp Panny Márie Immaculaty

Barokový stĺp je na Mariánskom námestí. Bol postavený na pamiatku zažehnaní morových epidémií.

Premonštrátsky kláštor

Barokový sakrálny komplex v blízkej obci Jasov. Možnosť pozrieť si ho je potrebné dohodnúť na telefónnom čísle +421 903 632 606.

Prírodné zaujímavosti

Jasovská jaskyňa

Je v obci Jasov a vchod má na úpätí Jasovskej skaly, ktorá je súčasťou Národného parku Slovenský kras. V roku 1846 sa stala prvou sprístupnenou jaskyňou na Slovensku. Prístupná je od apríla do októbra.

i www.ssj.sk

Kúpele Štós

Na hranici Spišského rudohoria a Slovenského krasu sa rozprestierajú klimatické Kúpele Štós zamerané na liečbu dýchacích ciest.

i www.kupele-stos.sk

Turistické atrakcie

Hvezdáreň s planetáriom v Medzeve

Je otvorená každý pracovný deň od 8:00 do 14:00 hod. Uskutočňuje verejné pozorovania Slnka a nočnej oblohy, ale aj ďalšie podujatia.

i www.kcubar.sk

Galeria Cafe

Kaviarňička ktorej priestory sú zároveň galériou, kde každý mesiac predstavujú umelcov rozličných žánrov.

i www.bistika.sk

Múzeum kinematografie rodiny Schusterovej v Medzeve

Bývalý slovenský prezident Rudolf Schuster v rodnom dome zhromaždil fotografickú a kinematografickú techniku, ktorá sa stala základom múzea. Sú tu aj dary od prezidentov mnohých štátov a kompletný vodný hámor s uzavretým kolobehom vody.

i www.stm-ke.sk

Tradičné podujatia

Dni mesta Medzev

Sú vždy v druhý júlový víkend. Majú bohatý športový program. Najväčší záujem je o stolnotenisový turnaj o pohár primátora a Hámornický polmaratón, ktorý sa beží ulicami mesta do obce Štós a naspäť.

 www.medzev.sk

Kde sa najesť

Penzión Helion

Mariánske námestie 274/37, Medzev,

 +421 948 373 720

Pizzeria Condor

Kováčska 85, Medzev,

 +421 905 709 127

Reštaurácia Skala

Námestie sv. Floriána 3, Jasov,

 +421 905 782 106

Kde sa ubytovať

Penzión Helion

Mariánske námestie 274/37, Medzev,

 +421 948 373 720

Vila Janka

Miroslavská 38, Medzev,

 +421 907 721 273

Ranč Šugov

Šugovská dolina, Medzev,

 +421 55 466 76 39, +421 911 466 763

Penzión Starý mlyn

Mlynská 5, Jasov (blízko vchodu do jaskyne),

 +421 55 466 44 33

ČARODEJNÍK NA VINNOM

Jeden z majiteľov Vinianskeho hradu, gróf Sztaray, si vysníval cestu do Afriky. Ale, čo s majetkom kým bude na cestách? Požiadal teda svoju tetu, aby sa mu oň postarala a ona ochotne súhlasila. Nuž zanechal majetok v ochrane svojej tety. Týždne a mesiace v Afrike ubiehali a ani tetka na hrade nelenila. Gróf po návrate domov s hrôzou zistil, že milá tetuška preniesla z Vinného na svoj kaštieľ do Michaloviec celý jeho majetok. Chvíľu mu trvalo, kým sa spamätal, ale potom vyhútal malú pomstu. Pozval tetu na hostinu. A tu pani grófká nemohla vlastným očiam uveriť, lebo videla, že všetok ukradnutý majetok je naspäť na hrade. Nedala ale na sebe nič

znať a zabávala sa. No keď cestou domov zistila, že koláče, ktoré si z hostiny zobrala, sa jej na kamene premenili, bola presvedčená o tom, že Vinné je v moci čarodejníka. A takto sa dodnes traduje povest' o vyčítaní čertov na hrade Vinné. Vraj z túžby po pomste, sa gróf samotnému Luciferovi upísal. Pritom pravda, ako to často býva, nie je taká tajomná. Lebo to sa len mladý pán gróf na účet svojej tety zabavil. Za pomoci spolužiaka zo štúdií, iluzionistickými trikmi lakomú tetu zosmiešnil. Ale všetci radšej veria povesti o spolčení sa grófa s čertiskami. Povráva sa, že občas za šera, v lese pod hradom, do dnešných dní možno potulujúcich sa čertov stretnúť.

Kultúrne a historické pamiatky

Viniansky hrad

Pôvodne gotický hrad postavený v 13. storočí po tatárskom vpáde na ochranu tzv. poľskej cesty. Počas likvidácie protihabsburského stavovského povstania, ho dal cisár zbúrať. Odvtedy sa nad obcou týči jeho ruina. Od roku 2011 prebieha záchrana a rekonštrukcia hradu. Pri obnove používajú pôvodné stredoveké techniky a postupy, navyše pracujú v dobovom oblečení.

Zrúcaniny kostolika pod Senderovom

V horskom masíve Senderov - Sv. Ondrej sú zrúcaniny románskeho kostolika zasväteného sv. Krížu. Pri zrúcanine je informačná tabuľa a drevený kríž.

Zemplínske múzeum v Michalovciach

Sídlí v barokovo-klasicistickom kaštieľi šľachtického rodu Sztárayovcov. Dokumentuje prírodu a kultúrohistorický i hospodársky vývoj zemplínskeho regiónu. Vlastní a vystavuje na Slovensku najucelenejší súbor diel maliara Teodora Jozefa Moussona.

www.zemplinskemuzeum.sk

Zemplínska šírava

Druhá najväčšia slovenská vodná priehrada. Rekreačné strediská sú na severnom a severozápadnom brehu. Východná časť je chránenou ornitologickou lokalitou európskeho významu. V lete je možné prezrieť si jej pobrežie z vyhladkovej lode. Loď štartuje pravidelne každý deň z prístavu Šírava - Hôrka.

www.zemplinska-sirava.sk

ThermalPark Šírava

Na brehu Zemplínskej šíravy sa nachádza vodný svet s geotermálnou vodou. Má tri hlavné bazény v interiéri a ďalšie tri vo vonkajšom areáli. Na poschodí je wellness centrum. Otvorené je celoročne a každý deň.

www.thermalparksirava.sk

Tradičné podujatia

Jánske ohne nad šíravou

Tradiície, zvyky i legendy noci svätójánskej predstaví v júni podujatie na brehoch jazera a na hrade Vinné.

www.terraincognita.sk, www.vinne.sk

VINNÉ čarodejné miesto

Nachádza sa v juhozápadnej časti Vihorlatu, v blízkosti slovenského mora Zemplínskej šíravy, len 8 km od mesta Michalovce. Neďaleko obce je rovnomenné jazero, ktoré sa v letných mesiacoch mení na rušné rekreačné stredisko. Prvé dôkazy o existencii človeka na tomto území pochádzajú už z mladšej doby kamennej, no prvá písomná zmienka o samotnej obci je z roku 1249. Vo Vinnom sa vinič podľa dochovaných

nálezov, pestoval už v 14. storočí a dodnes sa tu vyrába dobré vínko. Počas druhej svetovej vojny obyvatelia obce pomáhali partizánom, ktorí pôsobili v lesoch Vihorlatu a preto Nemci na sklonku vojny obec vypálili. Udalosť pripomínajú pomníky v parku v obci. V súčasnosti je obec známa ako turistické centrum, ale aj ako vinárska oblasť. Sú tu tri väčšie vinárstva a vínne pivnice, ale takmer každý obyvateľ je aj vinár.

Prírodné zaujímavosti

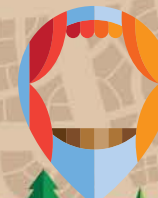
Senné rybníky

Jedna z najvýznamnejších ornitologických lokalít v strednej Európe. Sústavou rybníkov vedie náučný chodník s vyhladkovými vežami na pozorovanie vtákov začínajúci v obci Senné.

Turistické atrakcie

Vinnianske jazero

Je umelo vytvorené. V lete láka na kúpanie a člnkovanie, v jeseni na rybolov a v zime na korčuľovanie. Pri jazere je množstvo stravovacích a ubytovacích zariadení.

Kde sa najesť

Bistro U Janka

Vinné jazero 3,
📞 +421 911 109 409

Penzión Stefanie

Vinné 488,
📞 +421 902 633 988

Hotel Jazero

Vinné jazero,
📞 +421 915 444 002

Penzión Lucus

Vinné jazero č. 6060,
📞 +421 905 282 669, +421905 780 458

Hotel Vinnay

Vinné jazero,
📞 +421 948 245 809

Penzión Prameň

Vinné jazero,
📞 +421 56 688 73 88

Reštaurácia Déja Vu

Vinné 175,
📞 +421 949 959 979

Hotel Glamour

Kaluža 744,
📞 +421 908 975 269

Kde sa ubytovať

Penzión Stefanie

Vinné 488,
📞 +421 902 633 988

Hotel Jazero

Vinné jazero,
📞 +421 915 444 002

Penzión Lucus

Vinné jazero č. 6060,
📞 +421 905 282 669, +421905 780 458

Hotel Vinnay

Vinné jazero,
📞 +421 948 245 809

Penzión Prameň

Vinné jazero,
📞 +421 56 688 73 88

Hotel Glamour

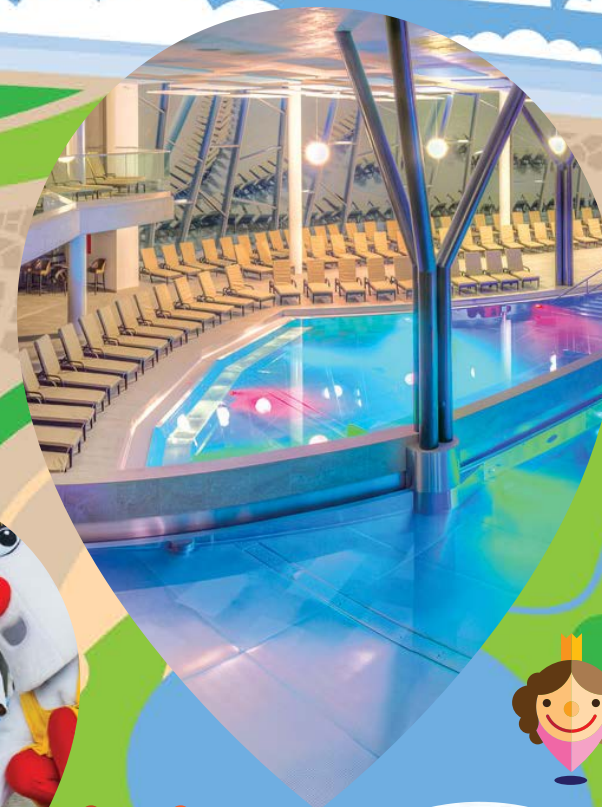
Kaluža 744,
📞 +421 908 975 269

Hotel Mousson

T.J. Moussona 1, Michalovce,
📞 +421 56 641 9800

Hotel Družba

Jána Hollého 698/1, Michalovce,
📞 +421 56 6420 451

POVEŠŤ O KRÁSNEJ HEDVIGE

Na hradbách Spišského hradu vraj po nociach straší krásne strašidlo. Pán Spišského hradu Filip žal úspech za úspechom a jeho krásna manželka Lujza čakala dieťaťko. Pri pôrode dcéry ale jeho manželka skonala. Všetku svoju lásku teda venoval malej Barbore, ktorú volal Poteška. Úzkosť a smútok za milovanou ženou dokázal zahnať len poľovačkami s hradnou družinou. Stalo sa však hrozné nešťastie. Omylom v lese zastrelil neznámeho mládenca, pomýliac si ho s divou zverou. Bol to syn mocného pána spoza rieky Dunajec a poľský veľmož prisahal pomstu. Filip sa začal pripravovať na obliehanie hradu. Ale keď sa deň, dva, ba ani mesiac nič nedialo, znovu sa vybral na poľovačku. Dcéru zveril do opateru svojej slobodnej sestre Hedvige a na hrade nechal len pár vojakov. Poliak neplánoval Spišský hrad obliehať. Rozmýšľal ako by rafinovane pomstil smrť svojho syna. Z radov

svojich rytierov vybral toho najkrajšieho, ktorý ovládal hudobný nástroj a spevom by poblúznil každé ženské srdce. Keď sa tento, prezlečený za trubadúra, objavil pred hradnou bránou, nikto ani netušil, že by to mohol byť nepriateľ. Svojim spevom omámil krásnu Hedvigu, tá ho vpustila do svojej komnaty a o malú Barborku sa už neveľmi starala. Zradca v noci otvoril dvere v hradbách a vpustil do hradu nepriateľských vojakov, ktorí dieťa pána Spišského hradu uniesli. Keď sa ráno Hedviga z opojenia lásky prebudila, bolo neskoro. Darma behala po hrade, svoju neter nenašla. Pomiatla sa na rozume a svoj život, ukončila skokom z veže. Odvtedy vraj za mesačnej noci vídať na hradných múroch dievčinu v bielych šatách s vejúcimi vlasmi a so zväzkom kľúčov na páse ako hľadá malú Barborku. Beda tomu dievčaťu, na ktoré tie kľúče hodí, tá bude počarená.

SPIŠSKÝ HRAD za tajomstvom hradných múrov

Zrúcanina hradu je na vrchole travertínovej kopy na cestnom ťahu spájajúcom regióny Spiš a Šariš. Svojou rozlohou je najväčšou hradnou zrúcaninou v strednej Európe. Najstaršie osídlenie hradného kopca bolo už v neolite. Neskôr tu vzniklo veľké a reprezentatívne kráľovské sídlo. Keďže sa kamenné hrady osvedčili v čase mongolských nájzdov, kráľ Belo IV. poveril spišského prepošta ďalšou výstavbou na hrade. Z tohto obdobia pochádza samostatné opevnenie s hradom na juhozápadnom svahu. Za vlády

Anjoucov boli oba hrady prepojené a hrad nadobudol dnešné rozdelenie na horný hrad a 3 samostatné predhradia. Kráľ Matej Korvín ho daroval rodine Zápoľcov a v čase ich vlastníctva sa tu udiala významná udalosť. 2. februára 1487 sa narodil palatínovi Štefanovi Zápoľskému syn Ján, neskorší uhorský kráľ. Rok 1780 bol pre hrad osudový. Na hrade vypukol požiar, ktorý znamenal začiatok jeho premeny na ruínu. V súčasnosti hrad spravuje Slovenské národné múzeum. Od decembra do marca je hrad uzavretý. Viac informácií na www.snm.sk.

Kultúrne a historické pamiatky

Spišská Kapitula

Zachovali sa tu domy kanonikov, neskororenesančný biskupský palác, hodinová veža a pôvodne gotická budova seminára. Ústredným objektom je Katedrála sv. Martina. Jej prehladky zabezpečuje turisticko-informačné centrum v Spišskom Podhradí www.tic-spisskepohradie.com

Spišský Jeruzalem

V Spišskej Kapitule a na mieste zvanom Pažica, objavili lokalitu pripomínajúcu stredoveký Jeruzalem. Vedome formovaná religiózna symbolická krajina vznikla v čase vojny s Turkami. Prehladky zabezpečuje turisticko-informačné centrum v Spišskom Podhradí. www.tic-spisskepohradie.com.

Kostol Ducha svätého v Žehre

Stavať ho začali ako románsky, dokončený bol ako gotický. Najväčnejšie sú nástenné maľby. Informácie na www.zehra.fara.sk.

Veža farského kostola Nanebovzatia Panny Márie v Spišskej Novej Vsi

Najvyššia kostolná veža na Slovensku má 87 m a stojí na Radničnom námestí, najdlhšom šošovkovitom námestí v Európe. Výstupy na ňu zabezpečuje turisticko-informačné centrum na Letnej ulici. www.spisskanovaves.eu.

Prírodné zaujímavosti

Dreveník

Oproti Spišskému hradu sa nachádza najväčšie slovenské travertínové územie so skalným mestom, vyhlásené za chránenú prírodnú rezerváciu už v roku 1925.

Sivá Brada

Na vrchole travertínovej kopy pod Spišským hradom vyvierá minerálny prameň vytvárajúci malé jazierko. Nad ním sa týči Kaplnka sv. kríža.

Turistické atrakcie

Múzeum Spiša v Spišskej Novej Vsi

Expozícia prírody a histórie Spiša sídli v budove bývalej stredovekej radnice. Ďalšie expozície sú Kaštieľ Markušovce, Letohrádok Dardanely v Markušovciach, Národopisné múzeum v Smižanoch a Rodný dom kpt. Jána Nálepku v Smižanoch. www.muzeumspisa.com.

Zoológická záhrada v Spišskej Novej Vsi

Je najmladšia na Slovensku. V súčasnosti má okolo 310 zvierat zastupujúcich 110 druhov. Otvorená je celoročne. www.zoosnv.sk.

Tradičné podujatia

Spišské folklórne slávnosti

Prehliadka ľudového tanca, spevu, zvykov s ochutnávkou tradičných spišských jedál a jarmokom ľudových remesiel priamo pod Spišským hradom. www.osvetasnv.sk.

Dni mesta Spišská Nová Ves

Koncom augusta sa centrum mesta preniesť vždy do inej doby v jeho histórii. Ducha spomínaných čias odráža pripravený program doplnený o tradičný remeselnícky trh. www.spisskanovaves.eu.

Kde sa najesť

Spišský salaš

Levočská Cesta 11, Spišské Podhradie,
📞 +421 53 454 12 02

Reštaurácia POD HRADOM

Sídliisko Hrad, Spišské Podhradie,
📞 +421 53 454 16 19

Nostalgia

Letná 49, Spišská Nová Ves,
📞 +421 53 44 14 144

Restaurant Zbrojnoš

Letná 42, Spišská Nová Ves,
📞 +421 53 44 10 708

Spis Restaurant

Letná 45, Spišská Nová Ves,
📞 +421 53 42 99 765

Garage

Letná 35, Spišská Nová Ves,
📞 +421 53 44 14 344

Reštaurácia Na Korze

Zimná 34, Spišská Nová Ves,
📞 +421 53 442 60 05

Salaš Čingov

Čingov 147, Spišské Tomášovce,
📞 +421 905 562 125

Kde sa ubytovať

Ranč pri Spišskom hrade

Hodkovce 14,
📞 +421 53 449 51 29, +421 53 449 55 46

POD HRADOM

Sídliisko Hrad, Spišské Podhradie,
📞 +421 53 454 16 19

Hotel Metropol

Štefánikovo námestie, Spišská Nová Ves,
📞 +421 53 441 07 24

Parkhotel Centrum

Zimná 168/34, Spišská Nová Ves,
📞 +421 53 415 08 11

Hotel Preveza

Za Hornádom 2249/12, Spišská Nová Ves,
📞 +421 53 416 63 01

Hotel Čingov

Smižany,
📞 +421 53 443 3663, +421 53 443 3633

Grand Hotel Spiš

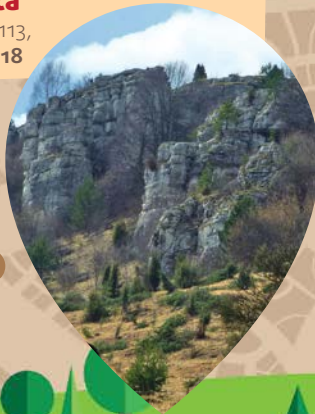
Spišské Tomášovce / Spišská Nová Ves,
📞 +421 53 449 11 29

Penzión Venuša

Zimná 229/93, Spišská Nová Ves,
📞 +421 53 442 39 57

Penzión Lesnica

Čingov / Hradisko 113,
📞 +421 53 449 15 18

LAMPÁŠ

V období, kedy romantické čaro plynových lúč začal nahrádzať nový technický fenomén – elektrina mladý lampár cíti, že jeho pracovné dni sú, takpovediac, zratané. Elektrina a jej výdobytky prichádzajú aj do Užhorodu. Končí sa éra plynových lúč. Mladá chudobná kvetinárka sa tiež borí s existenčnými problémami. Časy sú zlé. V starej uličke mesta žije zmes postáv a postavičiek svojim každodenným životom. Kvetinárka v chudobnej podkrovnej izbičke, prísna pekárka s mladým pekárenským učňom oproti, skúsený kominár, ktorý na život mesta nazerá zo striech domov. Pekárenský učeň je zahľadený

do mladej kvetinárky. Ale tá, tajne, má oči len pre pekného lampára. A do tejto chudobnej, hoci malebnej štvrti, vtrhne novodobý obchodník, majiteľ miestnej továrne, s cieľom uchmatnúť si pre seba krásnu kvetinárku. Lampár sa nevzdáva, bojuje o spravodlivosť, ľudskosť aj kvetinárku. Pomocnú ruku mu podáva kominár a napokon, aj pekárenský učeň. Svetlo lúč je symbolom nádeje na zachovanie korektnosti a morálky „starého“ sveta. To všetko na pozadí Vianoc a jedného neobyčajného Štedrého večera v Užhorode, niekedy na začiatku minulého storočia.

UŽHOROD za legendami a históriou

Terajší názov mesta Užhorod pochádza z názvu rieky Už (Uh), ktorá preteká mestom. Prvá písomná zmienka o meste je z roku 903. V maďarských kronikách 19. storočia sa spomína lokalita Hunh. Ide pravdepodobne o časť, ktorá sa volá Užhorod. Prvými občanmi Užhorodu boli kmene Bielych Chorvátov, ktorí sa tu usadili ešte koncom 1. tisícročia. Už od 9. storočia existoval hrad postavený na Zámkovej hore, ktorý sa postupne zmenil na mesto. Ide pravdepodobne o jeden z najstarších na Ukrajine, má približne 1000 rokov. Za svoj „dlhý život“ zažil veľa úprav. Viackrát bol zničený a znovu postavený. Z prvého hradu zostali len fragmenty základov. V rokoch 1322 – 1691 tu vládli Drugetovci. V tomto období bola urobená rekonštrukcia a vymurované steny. Doteraz je hrad zdobený baštami, ktorých výška je 15 metrov. V baštách boli umiestnené zbrane a okolo hradu hlboká

priekopa. Dnu sa vchádzalo cez sklápací most. Palác v hrade bol oproti vstupnej bráne. Bola to dvojposchodová budova so štyrmi vežami. Steny hradu boli pevné, široké 3 metre. Počas celej histórie Užhorodu, bolo mesto súčasťou 18 štátov. Zrejme to bol vplyv rôznych kultúr, ktoré poznačili rozvoj mesta. Zachovalo sa veľa chrámov, budov a parkov založených Talianmi, Čechmi, Belgičanmi a Grékmi. Začiatok 19. storočia znamenal ekonomický rozvoj mesta. Vznikli prvé továrne. V roku 1863 v Užhorode začal pracovať prvý tlačiarenský lis s ukrajinským písmom. V rokoch 1919 – 1938 patril Užhorod do Československej republiky. Presne v tom čase architektúra mesta dosiahla svoj najväčší rozmach. Druhá svetová vojna mesto skoro vôbec nepoškodila. Po vojne boli zrekonštruované staré podniky a vybudované nové sídliská. Dnes je Užhorod ekonomické, kultúrne a turistické centrum Zakarpatskej oblasti.

Kultúrne a historické pamiatky

Užhorodský hrad

Píše sa o ňom už v 10. storočí. Silné opevnenie a architektúra rôznych štýlov, renesancie i baroka – stojí skoro v centre mesta na ulici Kapitulnej. Od roku 1946 je na hrade historické múzeum so stálymi expozíciami, dokumentujúcimi históriu, kultúru, vojny, spôsob života, tradície aj bežný život ľudí regiónu. Unikátna mučiareň a tajomné labyrinty svedčia o tom, že história Užhorodského hradu bola vzrušujúca aj krvavá. Dnes je tu degustačná sála s vínnou pivnicou, ktorá na hrade existovala už pred storočiami. Ochutnávka vína doplní prehliadku hradu. (8800, Zakarpatská oblasť, Užhorod, Ulica Kapitulna 33)

Užhorodská chrestovozdvíženská grécko-katolícka katedrála

Na Ulici Kapitulna cestou na Užhorodský hrad sa nedá prehliadnúť Užhorodská katedrála. Bola postavená v roku 1640. Interiér katedrály je v štýle rokoka.

Episkopská rezidencia

Nachádza sa v blízkosti katedrály a jej pôdorys pripomína východoslovenské písmeno H s dvomi osemhrannými vežami. Bolo tu jezuitské kolégium aj prvá stredná škola v meste i kraji. Veľká a bohatá episkopská knižnica bola v sovietskej ére odovzdaná Užhorodskej univerzite.

Vasiliánsky kláštor na Ulici Vološina

Pôvodný kláštor mal štvorposchodovú centrálnu a trojposchodovú bočnú budovu, v ktorých boli tzv. závesné záhrady. Bola to najvyššia budova Užhorodu až do 1. svetovej vojny.

Kostol Sv. Juraja (Georgia)

V srdci Užhorodu, na Ulici Vološina, stojí rímsko-katolícky kostol Sv. Juraja. Chrám postavený v rokoch 1762–1766 v štýle neskorého baroka.

Užhorodská synagóga (dnes Zakarpatská regionálna filharmónia)

Bola postavená v neomaurskom štýle, v ktorom sa spojili byzantské a arabsko-maurské prvky. Nachádza sa na Námestí Ferčika, na brehu rieky Už.

Prírodné zaujímavosti

Lipová aleja

Vysadená v roku 1928 v Prístave nezávislosti. Viaceré druhy lípy s rôznou dobou kvitnutia, boli vysadené tak, aby kvitli čo najdlhšie. Na ľavom brehu rieky je vysadená gaštanová aleja.

Turistické atrakcie

Zakarpatské múzeum architektúry a bývania (skanzen)

Pri Užhorodskom hrade sa nachádza Zakarpatské múzeum architektúry a bývania so skanzenom zakarpatskej dediny. V areáli sú domy zo zakarpatských nížin aj z oblastí kopcov Horian-Bojkiv a Huculov. Otvorené je každý deň okrem utorka.

Botanická záhrada (Ulica Ivana Olbrachta)

Je jednou z najväčších záhrad Ukrajiny. Bola založená na mieste dvoch orechovo-ovocných záhrad, celková rozloha je 4,5 hektára a má viac ako 3000 druhov rastlín. Pri východe zo záhrady je park Podzamkovij. Je to bývalé ZOO Drugetovcov a 150 metrov od vchodu rastie najstarší strom Užhorodu 500-ročný klen.

Zakarpatské regionálne umelecké múzeum Bokšaj

(Užhorod, Námestie Zupanacká 3)
Sidli v bývalom grófskom dome, v ktorom bolo administratívne centrum a v roku 1921 tu privítali prezidenta Československa Tomáša Garrigua Masaryka. Dnes je tu najväčšia galéria obrazov regiónu.

☎ +38 (0312) 370 80, +38 (0312) 63 05 03

Tradičné podujatia

Deň mesta Užhorod

Koná sa vždy poslednú nedeľu v septembri. Užhorod je multikultúrne mesto a preto sa počas tohto dňa dá zoznámiť s kultúrou, tradíciami i jedlom rôznych národov a národností. Na návštevníkov čaká zaujímavý program, výrobky i diela ľudových remeselníkov a umelcov.

Kde sa najesť

Cafe Eat me

Ul. Vološin, Užhorod,
📞 +38 22 (066) 206 16 99

Pub Korzo 10

Užhorod, Korzo,
📞 +38 10 (050) 800 88 84

Reštaurácia Varosha

Užhorod, Námestie S. Petöfi 24-26,
📞 +38 (0312) 61 37 06, +38 (099) 787 00 03

Pizza-Pub Merry Monk

Užhorod, Ul. Vološin, 16/1a,
📞 +38 (066) 346 11 66

Pizza Chili pizza

Námestie Koryatovicha, 21a (TC Luxor) Užhorod
Ul. Sobranska 89 (TC Dastor) Užhorod,
Ul. Bestuzhev 9 (TC Nový) Užhorod,
📞 www.chili-pizza.com.ua

Reštaurácia Užhorod Old Continent

Námestie S. Petöfi 4
📞 +38 (0312) 66 93 66, +38 (0312) 66 93 77

Reštaurácia Gospoda

Užhorod, Ul. Vološin 40,
📞 +38 (0312) 63 00 03, +38 (050) 678 31

Reštaurácia Užhorod

Užhorod, Námestie B. Khmel'nitsky 2,
📞 +38 (0312) 63 00 19, +38 (0312) 61 20 70

Kde sa ubytovať

Hostel Vlajky

Užhorod, Ul. Vološina 19,
📞 +38 (0312) 61 39 28, +38 (063) 476 89 96

Ubytovňa City

Užhorod, Ul. Lev Tolstoj 5,
📞 +38 (099) 084 65 44

Hotel Egan

Ul. 19 marca, Užhorod, Ul. Vološin 38,
📞 +38 (050) 372

Hotel Užhorod

Námestie B. Khmel'nitsky 2,
📞 +38 (0312) 61 90 50

Hotel Praha

Ul. Verkhovynska 38,
📞 +38 (0312) 64 07 64

Hotel Old Continent

Užhorod, Námestie S. Petöfi 4,
📞 +38 (0312) 66 93 66, +38 (0312) 66 93 55

Hotel Edward

Ul. Bachinskiy 22a,
📞 +38 (0312) 613 355, +38 (050) 371 62 62

Hotel Ungvarskiy

Ul. Elektrozavodska 29,
📞 +38 (0312) 61 65 65, +38 066 346 00 55

Hotel Duet Plus

Ul. Košická 6,
📞 +38 (0312) 640 909

CHRÁM

Príbeh o sile dobra. Slepá Sofijka verí v dobro a lásku. Je konfrontovaná so zlobou svojho okolia (dedina). Jedného dňa ju navštívi pútnik, ktorý hľadá útočisko. Iba Sofijka je ochotná mu pomôcť. Je to archanjel Michal. V sne jej vyjaví, že zlo možno poraziť tak, že v dedine postaví chrám, a to bez jediného klinca. Po počiatočnej nedôvere presvedčí svojho otca, tesára, aby

chrám postavil. Peklo je znepokojené. Vysielá pomocníka, ktorý má prekaziť archanjelove a Sofijkine snahy. Pomocník pochopí, že láska a dobro je viac ako zlo. Zamiluje sa do Sofijky a chrám je postavený. Bez jediného klinca a predovšetkým ľudskou láskou a dobrotou. Sofijka uvidí a koná sa svadba. Peklo je zničené.

Mukačevo miesto, kde víťazí láska a dobro

Mukačevo je mesto regionálneho významu v Zakarpatskej oblasti. Bolo založené v roku 896. V ukrajinskom jazyku má názov mesta niekoľko možností. Na stránkach Vyššieho Úradu sa mesto spomína ako Mukačevo. Názov mesta je rusínsky Mukačovo, rusky Мукачево, maďarsky Munkács, slovensky a česky Mukačevo, poľsky Mukaczewo, nemecky Munkatsch, indicky मुकाचुवो, rumunsky Muncceag, Muncaci, Muncaciú. Jedna z verzií vzniku názvu mesta Mukačevo pochádza z utrpenia ľudí, ktorí pracovali ako stavbári na hrade Palanok. Stavbu začali v XIV storočí, bol to technický zázrak a trvala ešte dve storočia. Palanok celý ten čas prechádzal „z ruky do ruky“. Tak ako aj Zakarpacie, bol pod vládou Poliakov, Rakúšanov či Maďarov. Všetci neustále robili rekonštrukcie a zlepšovali opevnenie hradu. Chceli, aby nikto a nikdy nemohol Palanok dobyť.

Od prvej zmienky o meste uplynulo okolo 1100 rokov. V kronike anonyma je spomenutý v roku 986 prechod maďarského vodcu Almoša (Arnada) cez Karpaty a obsadenie Mukačeva, kde 40 dní oslavoval víťazstvo. V roku 1352, v časti Pidhorian (jedna z terajších častí mesta) guvernér hradu Deže zastavil tátařský útok Chana Atlamoša, pobil jeho armádu, samotného chána vzal do zajatia a v hrade popravil. Mukačevo bolo postavené na historickej

križovatke obchodných ciest. V roku 1376 uhorská kráľovná Alžbeta udelila mestu chartu, ktorou získalo status preferovaného mesta a malo svoju pečať, na ktorej bol svätý Martin, patrón mesta. Pečať bola určená na osvedčenie kúpy a predaja vín. V roku 1445 majiteľ Mukačevského hradu Ján Hunyadi dáva Mukačevo Magdeburské právo. S históriou Mukačeva je spojených veľa transylvánskych princov. Mesto sa najviac rozvíjalo za vlády kniežat Rákocziocov v prvej polovici XVII storočia. Práve k tomuto obdobiu sa viaže príbeh Ilony Zrínske, manželky Františka Rákocziho I. Bola princeznou chorvátskeho pôvodu a veľmi prekvapila svojou odvahou a múdrosťou. Ilona ovládala 9 cudzích jazykov, veľa čítala a zaujímal ju veda. Hrdá kráska bola verná manželka a prekrásna matka. Po smrti jej druhého manžela Imricha Thökölyho sa postavila na čelo posádky hradu a 3 roky (1685 – 1688) spolu so synom, 10-ročným Ferencom II. Rákoczi bránila hrad pred obliehaním rakúsko-uhorských cisárskych vojakov. Vtedy ju sledoval celý svet. Keď o tri roky kapitulovala stala sa legendárnou osobnosťou. Mukačevo sa dlhé stáročia zmietať v rôznych politických búrkach. Mesto bolo súčasťou Maďarska, Halicko-Volynského kniežatstva, Rakúska, Československa a Sovietskeho zväzu. Teraz je mesto v nezávislom Ukrajinskom štáte.

Hrad Palanok, postavený pre obranu a kontrolu obchodných a vojenských ciest, mal vždy dôležitú úlohu v Mukačeve. Preto s ním súvisí aj názov mesta. Jedna legenda hovorí, že mesto bolo postavené za tvrdých podmienok, iná legenda zas, že vraj pod hradom na rieke Latorica boli mlyny, ktoré mlieli zrno na múku Preto je názov mesta odvodený od slova múka. Mesto a jeho okolie je známe aj svojimi klášťormi. Mukačevský ženský pravoslávny kláštor je známy svojou rozsiahlou knižnicou. Ďalej sú tu Dombokský ženský pravoslávny kláštor, či Rakošinsky mužský pravoslávny kláštor. Veľkú historickú a architektonickú hodnotu má hrad rodiny Šenborn, zaujme najmä svojou originalitou a architektonickým štýlom. Mesto Mukačevo sa nachádza v centrálnej časti Zakarpatskej oblasti Ukrajiny a svojim ekonomickým potenciálom a počtom obyvateľov je druhým mestom v oblasti, po administratívnom centre - meste Užhorod. Mukačevo je mestom regionálneho významu. Okresné mesto v Zakarpatskej oblasti, 42 kilometrov vzdialené od Užhorodu. Nachádza sa na križovatke sopečných pohorí Karpát a Zakarpatskej nížiny, tvorí dosť veľké teritórium po dlžke rieky Latorica. Preto má výhodné až výnimočné topografické a geopolitické umiestnenie (vo vzdialenosti 40-50 kilometrov od hraníc s Maďarskom a Slovenskom a 90-100 kilometrov od hraníc s Rumunskom a Poľskom). Mukačevo je medzinárodným dopravným uzlom. Mestom prechádzajú železničné trate: Moskva-Kyjev, Budapešť-Belehrad, Rím a Moskva, Kyjev-Bratislava-Praha-Viedeň a automobilová trasa: Kyjev-Budapešť-Viedeň a Kyjev-Praha. Veľká časť obytných budov sa nachádza na ľavej strane rieky. Železničná trať a priemyselná zóna na juhovýchodnej strane. Mukačevo je „sixmapolisom“, čo znamená šesťmestie. Tvoria ho pôvodné osady Rosvihova, Pidmonastiria, Palanku, Pidzamku, Pidhorodi a Mukačevo. Obklopené je horami Hališ, Lovačka, Červona, Černeča, Soroča, Popova, Pavlova a Velika. Zaujímavé je, že hora Červona Hirka, ktorá sa nachádza v okolí Mukačeva, je najsevernejšie miesto na svete, kde sa pestuje čaj.

Kultúrne a historické pamiatky

Hrad Palanok

alebo Mukačevský hrad je najvýznamnejšou pamiatkou mesta. V súčasnosti sa v ňom nachádza historické múzeum. Je postavený v 68-metrovej výške v kráteri vyhasnutej sopky a má veľmi bohatú históriu.

Bývalý palác Rakoczi-Šenborna

z 18. storočia je vybudovaný v štýle baroko. Dnes je to budova Mukačevskej výtvarnej univerzity.

Mukačevské kino

v ktorom bol 26.novembra 1944 zraz ľudových výborov Zakarpatskej Ukrajiny, ktorý prijal spojenie so Sovietskou Ukrajinou. Terajšia budova kina.

Mestská radnica

pistácieovej farby postavená začiatkom 20.storočia v štýle modern.

Sväto-Mykolajevskij ženský kláštor

na Černečij hore.

Katedrála Svätého Martina

Vasiliánsky kláštor

Cerkev Nanebovzatia Panny Márie

Biely palác

Bývalá tlačiareň žida Hrinšteina

Turistické atrakcie

Medový dom

s degustačnou sálou a múzeom medu.

Termálny bazén

25-metrový s liečivou vodou.

Tradičné podujatia

Červené víno

Oheň a mäso

Večera nad Latoricou (september)

Sviatok medu (1.nedeľa septembra)

Kde sa najesť

Hotel Palanok

ul. Hrafa fon Shenborna 2A, Mukačevo

 www.hotelpalanok.com

Hotel Červená hora

ul. Lavkovskaya, Mukačevo

 +38 (03131) 2 23 26

www.langer.mk.uz.ua

Hotel L&M

ul. Michurina 8, Mukačevo

 +38 (03131) 320 31, +38 (03131) 320 33,

+38 (050) 969 77 87, +38 (03131) 320 33

Reštaurácia Leon

na trase medzi Berezinkou a Lalovou
(okres Mukačevo)

 +38 (050) 942 25 77, +38 (066) 687 05 55

www.restoran-leon.com

Reštaurácia - bar Astoria

ulica Beresh 9, Mukačevo

Reštaurácia Milenium

Užhorodská ulica 2A, Mukačevo

 +38 (03131) 318 88, +38 095 366 53 95

Degustačná sála medu

Medový dom

Stará ulica 50, Mukačevo

 +38 (096) 300 57 75

ČAROVNÉ HUSLE

Príbeh o nespokojnom husliarovi Pavlovi, ktorý hľadá šťastie, pričom to skutočné má na dosah. Výborný husliar, slobodný dedinský mládenec, túži po krásnej Dalajle, bohatej dievčine, ktorá žije len v legendách dedinských ľudí. Pavol tomu uverí a pokúša sa ju nájsť, aby mal bohatú a peknú nevestu. Láska

chudobnej dedinskej dievčiny Marišky ho necháva chladným. Na ceste za vytúženým snom stretáva zázračné bytosti, ktoré mu pomôžu spoznať pomínelosť svetskej krásy a relatívnosť bohatstva. Až zničenie jeho milovaných huslí privedie Pavla k rozumu, uvidí skutočnú lásku oddanej a múdrej Marišky.

SVAL'AVA pri kráľovnej liečivých vôd

Okresné mesto Zakarpatskej oblasti, ktoré má 18 300 obyvateľov a nachádza sa v centrálnej časti Zakarpattia. Názov mesta pochádza z pôvodného názvu Solvo, ktoré má staroslovienske korene. Početné minerálne pramene na území dnešnej Svalavy a jej okolia sú dodnes bohaté na rôznu soľ (minerálna voda je slaná a miesto odkiaľ ju brali a využívali je Solana). Aj preto je starých názvov viac Solava, Zoľava, Solná. Vznik Svalavy sa datuje do čias, keď sa vytvorili prvé osady v údolí rieky Latorica. Cez Verecký kopec ľudia udržiavali spojenie so slovanskými kmeňmi, ktoré žili na východe od Karpát. Prvá písomná zmienka je z 13. storočia, kedy bola osada vo vlastníctve nadžupana Simona. V roku 1214 územie ovládol uhorský kráľ Ondrej II. V stredoveku Svalava patrila rôznym uhorským feudálom. V roku 1703 až 1711 sa miestni Svalavčania zúčastnili vzbury kurucov proti nadvláde Habsburgov. Po jej potlačení sa Svalava stala majetkom kráľovského dvora. V roku 1728 mesto spolu s okolitými dedinami, ovládol gróf Šenborn-Buchajm. V 90. rokoch 18. storočia sa Svalava stáva významným ekonomickým centrom. Začali sa stavať cesty a mosty, využívať minerálny prameň,

ktorý gróf začal prenajímať. V tomto čase sa v meste otvárajú liehovary. V 70. rokoch 19. storočia začína výroba skla. V rokoch 1910 - 1911 firma Solva postavila továreň v Svalave na výrobu živice. Jej výrobky vyvážali do Maďarska, Rakúska a Nemecka. Avšak obyčajní ľudia žili v biede a často ľudia hľadali záchranu za hranicami v iných štátoch až v USA, Kanade či Brazílii. Na obranu ľudí proti nadvláde cudzincov sa postavili iba nebojácní rebeli. Ďaleko za hranicami Verchoviny sa šírili legendy o Olexovi Doubošovi a Mykolovi Šuhajovi, ktorí bohatým brali a chudobným dávali. Bola to veľmi zaujímavá história, ktorá sa týkala aj histórie symbolov mesta. Prvá najznámejšia erbová pečať zapísaná v roku 1804 je identická s erbom mesta Berehovo (lev a šesťhranná hviezda). Na pečati z roku 1848 je znázornená postava, ktorá dodáva vodu do iných krajov. V 60.-70. rokoch bola postavená železničná cesta, ktorá umožnila prechod cez Zakarpatie do centrálnych regiónov Maďarska, Transylvánie a ďalej. Minerálna voda bola exportovaná do Viedne, Paríža, Budapešti, Haliče. Prvá zmienka o Svalavskej vode bola v 15. storočí a prvý certifikát jej bol udelený už počas vlády

posledného z rodu Rákóczi. V roku 1826 pri prameni existovali aj známe kúpele, ktoré boli veľmi obľúbené. V polovici 19. storočia sa začala voda plniť do fľaš s názvom (Szolivaj, Svalavska) z prameňov na pravom brehu Latorice. Svalavská minerálna voda (volali ju kráľovná liečebných vôd) sa vyvážala do Viedne a Paríža. V roku 1842 bola voda v Budapešti uznaná ako jedna z chuťovo najlepších. V roku 1855 dostala zlatý diplom na výstave vôd Európy v Paríži. Podľa niektorých zdrojov zo 16. storočia sa už na dvore byzantského cisára obrátili na uhorského kráľa s prosbou, aby smeli dovážať „slanú vodu“ z Karpatských prameňov. Dnes sa len v Svalavskom regióne nachádza okolo 100 minerálnych prameňov. Svalavu volajú aj posledným „prístreškom“ utekajúcich čarodejníc. Skutočnosťou je, že keď Európa začala „hon na čarodejnice“, veľa z prenasledovaných žien utiekalo na východ a usadilo sa v Karpatoch, pri Svalave. A obyvatelia Svalavy ich prijali a starali sa o nich s pohostinnosťou, ktorá je obyvateľom tohto kraja vlastná. O Svalave potom vznikla legenda, že čarodejnice boli také dojaté dobrom obyvateľov, že na odplatu im darovali svoje „očarujúce“ pramene, dnešnú minerálnu vodu.

Kultúrne a historické pamiatky

Drevený kostol v bývalej dedine Bystré

Architektonická pamiatka zo 17. storočia.

Ratuša

Nachádza sa v strede mesta. Radnica je príkladom architektúry druhej polovice 18. storočia a začiatku 19. storočia.

Panenský Kostol Vianoc

V strede mesta Svalava je postavený v štýle „ukrajinského baroka“. Chrám má korunu so štyrmi kupolami a zlatými krížmi na vrchole.

Prírodné zaujímavosti

Päťstoročný dub

Kde sa najesť

Hotel Elite

ul. Home 18, Svalava

📞 +38 3133 2 14 46, +38 95 393 61 63,
+38 50 678 44 53

Rekreačné stredisko Zhdymyr

Sasivka (trakt Vlk)

📞 +38 50 745 45 46

www.gzdumur.com.ua

Hotel – reštaurácia Xenia

ul. Duhnovicha 32, Svalava

📞 +38 955528004

Reštaurácia Bohemia

ul. Starolyubovnyanska 4b, Svalava

Reštaurácia Lily

Polyana, Ul. Resort Side, 2A, 89313

📞 +38 67 575 3554

Reštaurácia Údolie kvetina hora

Solochyn

📞 +38 50 3720968

TRI SESTRY

Nešťastný bol vojvoda, ktorý sídlil na užhorodskom zámku. Bojoval proti Turkom, stratil manželku a tri dcéry vyrastali bez otca, ktorý bol stále na bojisku. Okrem toho ho ťažilo tajomstvo. Kedysi zradil svojho najlepšieho priateľa, majiteľa seredňanského hradu a jeho syn pri obrane hradu zmizol. Vojvoda chcel vydať svoje dcéry. Najstaršie už mali pytačov, no ich pýcha bola väčšia ako láska ženíchov. Najmladšia Boženka sa stala ich obeťou. Práve ona sa zapáčila bohatým pytačom. Aby sa jej sestry zbavili, zhodili ju do studne. Vínnymi pivnicami v podzemí

sa Boženka dostala do tajnej komnaty, v ktorej býval niekto bohatý. Zistila, že jej obyvateľom a „fantómom opery“ je potulný herec, ktorý hostuje na ich zámku. A nebol to obyčajný herec, ale stratený syn zradeného priateľa jej otca zo Seredného. Boženka prišla v prestrojení ako herečka potulného divadla na domovský zámok a prostredníctvom divadla objasnila svoj krutý osud vyhnanej sestry, ale aj šťastné stretnutie so svojim budúcim ženíchom. Láska víťazí, zlo je potrestané a vojvoda nachádza uspokojenie v odpustení hriechu svojim budúcim zaťom.

SEREDNE po stopách templárov

V polovici cesty medzi dvoma najväčšími mestami Zakarpatskej Ukrajiny, Užhorodom a Mukačevom, na ľavom brehu maličkej rieky Veľa, leží obec Seredné. Táto geografická skutočnosť jej vlastne dala aj meno. Dedinka Seredne (maďarsky-Szerednie, česky a slovensky Seredne, nemecky-Serednje, poľsky-Serednie) sa nachádza v podhorí Karpát - Makovice. Archeologické vykopávky potvrdzujú ľudské osídlenie už v dobe kamennej a prvá písomná zmienka o obci je zo 14. storočia. Dedina sa rozrástla okolo hradu, ktorý postavili templári. Mnísi obchodovali so Solotninskou soľou a na soľnej ceste z baní do európskych miest stavali nízke opevnenia na obranu ciest, či výber daní. Nádherná príroda a dobré klimatické podmienky sem priťahovali ľudí už

od dávnych čias. Osídľovali väčšinou brehy rieky, ale po čase sa sťahovali aj do vnútrozemia. Svedčia o tom archeologické vykopávky. Prví ľudia tu žili už v 11. storočí p. n. l. Prvá písomná zmienka o nevolníkoch odkazuje na rok 1407. Nízke hory dookola vytvorili dojem akoby dedina bola prikrýta hustými lesmi. Obyvatelia postupne lesy vyrúbali a začali sadiť vlnice. Už v 14. storočí bolo Seredne známe svojimi vlnicami a výborným vínom. Mnísi z rádu templárov si postavili blízko Seredného hradu - kláštor, ktorý sa stal centrom katolicizmu a liečiteľstva. Boli veľmi dobrými lekármi, veľa z nich bolo kvalifikovaných. V tom čase tu pôsobili aj rôzni liečitelia a čarodějníci. Liečebná činnosť seredňanských lekárov a mníchov bola hlavne v chirurgickej praxi.

V kláštornej nemocnici liečili a starali sa o najchudobnejšie obyvateľstvo a starých ľudí. V roku 1312 pápež Kliment V. rozpustil rád templárov a lekári z hradu navždy opustili Seredne. V roku 1380 kláštor získal Rád sv. Pavla. Na rozdiel od svojich predchodcov títo mnísi neliečili, ale šíрили latinské písmo a otvorili prvú školu. Seredňanský hrad je zrúcaninou najvýchodnejšieho templárskeho hradu a je unikátny tým, že nebol postavený na kopci, ale na rovine.

Seredne bolo už za čias ZSSR známe svojimi vlnicami. V roku 1966 na medzinárodnej výstave v Sofii boli seredňanským vlnicám (Ruža Zakarpattia a Ryzling zakarpatský) udelené zlaté medaily. Seredňanské víno vyvážali do rôznych krajín Európy už začiatkom 17. storočia. Aj ruský kráľ Peter I. ho ochutnal a hneď prikázal kúpiť časť vlníc. Víno uskladňovali v sudoch pri stálej teplote 12 stupňov v pivniciach, ktoré vykopali vo vápničitých horninách vulkanického pôvodu, ešte v roku 1557 tureckí väzni na príkaz bratov Francisca, Štefana a Dominika Dobó. Zo začiatku pivnice slúžili ako útočisko v prípade obliehania hradu. Dĺžka pivníc bola približne 4 kilometre. Svetové kultúrne dedičstvo UNESCO do svojich zoznamov zahrnulo aj seredňanské pivnice ako svetový unikát.

Kultúrne a historické pamiatky

V dedine sú tri chrámy. Pri rímsko-katolíckom kostole Sv. Lukáša Evanjelistu je františkánsky kláštor a kláštor Sestier Zhromaždenia Isusa. Terajší kostol bol postavený v roku 1806.

Turistické atrakcie

Degustačná sála vinárskeho podniku Leanka. Pri prezentácii sa hostia dozvedia o histórii zakarpatského vinárstva, degustujú vysoko kvalitné dezertné vína, ktoré si môžu zakúpiť vo firemnom obchode. Prípadne ochutnajú pražené zemiaky so slaninou a bryndzou. Otvorené je v pracovných dňoch, cez víkend je degustácia len po dohode.

Tradičné podujatia

Medzinárodný festival vína Ruža Karpát

Festival športu Seredne

Seredňanské vinobranie

Od roku 2006 sa koná na začiatku septembra sviatok zberu úrody.

Kde sa najesť a degustovať víno

Turistický komplex Zlatá podkova

c. EDMONTON

 +38 50 546 53 10
zolatapdkova@mail.ru

Eco Spa komplex Bogolvar

ul. Antalivtsi, vul. Myru, 17-A

 +38 67 323 18 03,
+38 (066) 519 85 03, +38 (03131) 221 89
www.bogolvar.com.ua

Pod dubom

ul. Ryby 30

 +38 095 085 50 03, +38 67 280 55 41
pidub@i.ua

Sanatórium komplex Derenivska kúpeľ

ul. Home 150-K, Dolné Sotolvyno

 +38 50 338 16
www.derenivska-kupil.ua

Agro firma Leanka

(degustačná miestnosť
vínna pivnica zo XVI. storočia)
Ul. Shevchenko 6

 +38 312 72 15 52, 72 11 74
+38 50 317 10 86
www.leanka.com

AKO VZNIKLI KARPATY

U majstra kamenára sa učil chudobný chlapec Karpo, syn miestnej vdovy. Po istom čase, ako každý učeň, musel odísť na vandrovku, priučiť sa remeslu. Majster mu predtým dal úlohu: nájsť najkrajší kameň, aby vytvoril krásne dielo. Niečo, čím si zabezpečí jeho uznanie. Karpo putuje krajinou. Pýta sa na kameň, no nik o ňom nevie. Musí ísť o nezvyčajný kameň, ktorý v sebe ukrýva mágiu lásky, kúzla šťastia a moci. V jednej dedine sa dozvie, že existuje jaskyňa, v ktorej sa taký kameň nachádza. Roky tam už nikto nebol, lebo sa povráva, že v nej žije obor a kto vošiel dnu, už sa nevrátil. Karpo sa podujme jaskyňu nájsť a k jej otvoru ho dovedie miestny pastier. Vstupujú dnu spolu, ale keďže pastier je bojko utečie. Karpo stretáva skamenelých

ľudí a zvieratá i obra. Vyjavi mu dôvod svojej cesty a obor Silun súhlasí, no dá si podmienky. Prikáže mu vyrobiť najkrajšiu korunu na svete. Karpo začne robiť a každým úderom počuje vzlyk, ktorý sa na korune premení na slzu a tá sa zmení na drahokam, na opál. Sú to slzy uväznenej dievčiny. Potom musí spraviť pre obra kalich. Treťou úlohou je urobiť trón. Presvedčí obra, že musí byť najväčší na svete. Obor sa začína rozpínať. Pomaly formuje Karpaty. Karpo ho povzbudzuje až obor rozborí jaskyňu. Urobí otvor a on vidí cestu von. Uteká aj s dievčinou preč. Obor sa rozťahuje, až ho pochová vlastná rozpínavosť. Zasype ho jaskyňa. Karpo aj s dievčinou, svojou nevestou, sa šťastne vráti domov.

KOROLEVO na kráľovskej zastávke

Korolevo (alebo tiež Koroleve, maďarský názov Kirajháza, alebo Kiraháza) je malá dedinka vo Vinohradskom regióne v Zakarpatskej oblasti Ukrajiny, ležiaca pri rieke Tisa. Názov Korolevo pochádza od kráľovského poľovníckeho domu, kam prichádzal na poľovačku kráľ Štefan V. Korolevo leží na najstaršej obchodnej križovatke, ktorá spájala ľudí z centrálnej a východnej Európy a hovorilo sa jej kráľovská zastávka. V 9.-10. storočí na mieste, kde bol hrad už existovala osada Slovanov a koncom 12. storočia bol na hradišti postavený drevený kráľovský poľovnícky dom. V Koroleve bolo napísané aj kráľovské evanjelium, uložené

v Zakarpatskom múzeu v Užhorode. V 14. storočí tu postavili kamenný hrad, ktorý mal názov Hrad Halab. Historické zdroje prezrádzajú, že vlastníkom hradu bol rytier Hiolab. Nenaplnená láska z neho urobila zlého a bezohľadného zlodeja, ktorý lúpil v okolitých mestách a dedinách. Napokon ho postihla strašná smrť. Utopil sa v rieke Tisa spolu so svojím koňom. Hrad bol postavený na dvoch vysokých terasách skalnatého kopca, ktorý sa ťahá nad riekou Tisa v juhozápadnej časti dediny. V roku 1672 bol hrad po potlačení protihabsburského sprisahania zničený. Zachovali sa len časti hradných múrov.

Zrúcaniny hradu

Je tu unikátna klíma s bohatou flórou a faunou, husté zmiešané lesy, rieka Tisa aj ďalšie rieky plné rýb. Preto nie je prekvapením, že ľudia v tomto kraji bývali už približne pred 600 000 rokmi. Historici sa zhodli, že je to najstaršia osada národov v Európe. Korolevo je známe aj vínnymi pivnicami v dĺžke 700 metrov, ktoré ležia pod hradnou horou. Jedna legenda hovorí, že ich vykopali pred 800 rokmi na rozkaz uhorského kráľa, aby skryli v zemi veľké poklady. Už storočia ich využívajú na výrobu vína. V druhej polovici 13. storočia uhorský kráľ Belo IV. založil na dvoch terasách hory veľký kamenný hrad na ochranu hraníc. Pevnosť sa považovala za nedobytnú. V roku 1405 bol hrad odovzdaný rodu barónov Pereni, ktorí dali hradu novú „funkciu“. Hrad mal kontrolu nad splavom soli po rieke Tisa.

Korolevo leží vo výške 146 metrov nad morom a zo všetkých strán ho obklopujú hory. Na severe hneď za riekou Tisa ležia Kopanské vrchy, plné borovicových hájov. Traduje sa, že cisárovná Mária-Terézia, ktorá cestovala touto krajinou, sa rozhodla naobedovať na vršku hory. Kým obedovala, slúžka posadila celý borovicový háj na jej počesť.

Kultúrne a historické pamiatky

Hradište

Nachádza sa neďaleko dediny Mala Kopaňa, kde archeológovia vykopali veľa unikátnych historických nálezov.

Korolevo hrad

V rokoch 1858-1859 na území bývalého hradu boli urobené archeologické vykopávky. Časť nájdených artefaktov sa dá vidieť v Maďarskom národnom múzeu a časť je v súkromných zbierkach. Na dvore hradu bol v roku 1993 obnovený malý kostol Sv. Panny Márie pôvodne postavený v roku 1530 Jánošom Perenim. Na fasáde sú maľby zobrazujúce hrad.

Prírodné zaujímavosti

Chutská brána

Známy prírodný úkaz je na severovýchode od Koroleva. Jej šírka je cca 3 kilometre. Na vrchu, ktorý je časťou Chutskej brány, boli nájdené pozostatky po neandertáľoch - sekáče, nože, kopije z andezitu a kremíka.

Turistické atrakcie

Vínne pivnice

Využíva ich V. A. T. Zakarpatská záhrada. Ochutnať kráľovské víno prichádzajú aj hostia z Francúzska, Maďarska, USA. Počas hodinovej degustácie návštevníkom ponúknu 9 druhov vín (od bieleho suchého až po červené sladké) a dva druhy koňakov známych ako 5 hviezdikový Kráľovský zámok.

Kde sa najesť

Hotel Vinogradov

Námestie Mieru 4, Vinogradov

📞 +38 63 927 41 22, +38 99 559 65 95,
hotel.vinogradiv@mail.ru

Zábavný a hotelový komplex Black Mountain

Vinogradov, trakt Vinnychki

📞 +38 935128586
titan-andrey@mail.ru

„Slovensko – Ukrajina: Spolupráca naprieč hranicou“
„Slovakia – Ukraine: Cooperation across the Border“

www.eeagrants.sk

Projekt je financovaný z grantu Nórskeho kráľovstva prostredníctvom Nórskeho finančného mechanizmu.
Spolufinancované zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

partneri projektu

